

Mälestati töölisklassi langenud võitlejaid

29. aastat tagasi, 30. ja 31. augustil 1919. a. toimus Eesti Ametiühingute 1. kongress, mis kirjutas kangelasliku lehekülje Eesti revolutsioonilise töölisliikumise ajalukku. Kongress peegeldas Eesti töölisklassi meeolusid ja põlgust kodanliku valitsuse vastu ning nõudis vene valgekaartlaste ja välismaiste interventide abistamise kohest lõpetamist ja viivitamatut rahu sõlmimist Nõukogude Venemaaga, deklareerides kartmatult, et ametiühingud on poliitilise võitluse organisatsiooniks, töölisklassi võitluse juhtjaks ja innustajaks võitluses kodanluse vastu.

Kongressi töö teisel päeval ajas Eesti kodanlik klikivalitsus kongressi laiali, vangistas 102 kongressi delegaati ja mõrvas neist 25 parimat seltsimeest 6. septembril Irboska väljakul. Ülejäänud kongressi delegaadid sunniti minema läbi rinde, lootuses neid hävitada Eesti kodanlaste poolt provotseeritud vastastikusel tulevahetuses Punaarmeeaga. See kodanliku kliki kavatsus ei õnnestunud aga Punaarmee valvsuse tõttu.

30. augustil toimus Eesti NSV Ametiühingute Kesknõukogu korraldusel Tallinnas Jaan Tombi nimelises Keskkultuurihooones Tallinna ametiühingute aktiivi koosolek, mis oli pühendatud Eesti Ametiühingute I kongressi ja Eesti kodanluse poolt Irboskas mõrvatud kongressi delegaatide mälestuseks.

Lühikese sõnavõtuga avas koosoleku Eesti NSV Ametiühingute Kesknõukogu esimees sm. Illisson.

Presiidiumi laua taga võtsid istet ENSV Ministrite Nõukogu esimees sm. Veemer, ENSV Ministrite Nõukogu esimehe asetäitja sm. Vaarandi, 1. kongressi saadik, ENSV rahandusminister sm. Keerdo, ENSV kinematograafiaminister sm. Lauristin, ENSV kaubandusminister sm. Hansen, ametiühingute 1. kongressi delegaadid jt. Kauakestvate kiiduavaldustega valiti aupresiidiumi UK(b)P Keskkomitee Politbüroo liikmed eesotsas seltsimees Staliniga.

Kõnega, teemal «29. aastat Eesti Ametiühingute 1. kongressist», esines Eesti NSV kaubandusminister sm. A. Hansen.

Oma mälestusist Eesti Ametiühingute 1. kongressist kõnelesid koosliijaile 1. kongressi delegaadid sm. D. Tooming, Kamberg ja Eisen, Eesti NSV Ametiühingute Kesknõukogu esimees sm. L. Illisson, sidetöölise ametiühingu vabariikliku komitee esimees sm. Laur ja «Punase Koidu» stahaanovlane sm. Liiv. Nad kutsusid kõiki töötajaid üles töötama veel paremini ja ennastalgavamalt meie rahva helge tuleviku eest.

Kestvate kiiduavaldustega saatis koosolek tervituskirja seltsimees Stalinile.

Pärast koosolekut esitas Nõukogude Eesti preemiat olnava trükikoja «Kommunist» klubi draamaring Stalini preemia laureaadid sm. L. Rajala juhtimisel J. Cov ja A. D. Hussand näidendi «Sügavad juured».